

Morgenens Gyldne Trompet

Lørdag 7. marts 1992

I eftermiddag fejrer Sofies Kælder på Christianshavn sit 10 års jubilæum som jazzsted, samtidig med at Jan Kaspersens kvintet udsender sin nye, dér indspillede, CD. Dan Turèll var til stede ved optagelserne, hvor han ikke mindst faldt for den himmelstormende svenske trompetist Anders Bergcrantz.

DET ER PRÆCIS to måneder siden, der fandt en magisk begivenhed sted i Sofies Kælder på Christianshavn. Det var en regnfuld mandag aften, den 5. august.

Og det var Jan Kaspersens Kvintet der leverede magien - ved at spille noget af den på én gang mest modne, mest frække og mest humoristiske (ja!) jazz, man - jeg - længe har hørt i denne by.

Jan Kaspersen er ikke noget nyt navn for den der har haft øjne og øren åbne for dansk jazz. Lige siden han for en snes år siden spillede i den legendariske gruppe Blue Sun - sammen med bl.a. bassisten Poul Ehlers, der høres alt for lidt uden for Jylland, og tenorsaxofonisten Jesper Zeuthen, der lykkeligt høres oftere og oftere - har han haft sin egen markante stemme, sin særprægede stil, sit helt personlige anslag. Den eneste man kan sammenligne ham med - ud over naturligvis hans personlige guru Thelonious Monk - er nok Pierre Dørge. De to deler en række egenskaber, deriblandt den at de er deres helt egne, at de er stædige, at de er udholdende - og at de kan samle folk, andre musikere, omkring sig.

Hvordan f.eks. Dørge har fået sit New Jungle Orchestra til at fungere på en slags åbenlys optimistisk på trods af såvel økonomiske *hard facts* som tilsyneladende selve tyngdeloven er en gåde. Og hvordan Kaspersens Kvintet overlever på det lille usikre og udpinte danske jazzmarked er en lige så stor gåde. Ikke desto mindre er jeg sikker på bandets overlevelse. Det har det, der ikke kan købes for nok så mange statsmidler: Magien. Den rene, uforfalskede magi, der kommer af fem musikere der ikke blot kan lide, men *elsker* at spille sammen.

DET VAR DET, man kunne høre den regnfulde mandag i august. Og det er det, man nu kan (gen)høre på CD'en 'Jan Kaspersens Kvintet Live', som Olufsen Records i dag udsender og præsenterer i Sofies Kælder.

Men lad os lige opregne kvintetten. På klaveret altså kapelmesteren selv, dr. Kaspersen, der samtidig tegner sig for størstedelen af repertoireet. På bas - lykkeligvis nu gammeldags gulbas - Peter Danstrup. På trommer Ole Rømer, på tenorsaxofon Bob Rockwell, og på trompet: Anders Bergcrantz.

Og hvilken trompet! Ved indspilningen var det første gang jeg hørte Anders

Anders Bergcrantz kan få en tone til at skælve, ryste, dirre i messingene. Og så har han den sjældne ting der hedder frækhed. Han er fræk som en slagterhund, når han spiller solo, hvor han tager chancer, ubeskrivelige chancer.

Bergcrantz - det er imidlertid blevet til foreløbig fire gange - og det fik mig til at tænke på dengang, en kendt amerikansk rockskribent skrev en anmeldelse mundeende ud i noget i retning af: 'Jeg hørte rockens fremtid - og den hed Bruce Springsteen'.

Ikke fordi jeg syntes han havde ret. Men følelsen var klar nok, og det var den jeg havnede i. Jeg hørte jazz-trompetens fremtid - og den hedder Anders Bergcrantz.

Hvis ikke mine ører er totalt tilstoppede (hvem véd?) kan det i løbet af meget kort tid blive meget svært at komme til at høre Bergcrantz herhjemme. Simpelt hen fordi, et så stort talent - jfr. Ørsted Pedersen - ikke bare kan få lov til at gå løs i smålande som Danmark og Sverige. En dag, *one of these days*, kommer der en amerikaner med et stort tungt checkhæfte, og så er han væk. Det er givet, det er tilværelsens lov, for den mand kan spille trom-

pet som - ja, som en engel, særkeenglen Gabriel selv.

Han ligner også sådan én, en lille rund basun-engel, en blanding af en svensk spejderdreng og en smilende buddha-statue når han med sit G3-mundstykke nonchalant - og den hed Bruce Springsteen'.

HVER TONE HAN spiller stinker af jazz, og han er født til det. Han er et enkelt, selvfølgeligt, uanstrengt naturfænomen. Han er den skønneste store, runde tone, trompeten kan have, når man spiller det instrument for hvad det er. Hvorned jeg mener, at f.eks. Miles Davis - stor som han givetvis var - ikke var ret meget af en trompetist, alligevel - det kunne meget ofte virke, som om han forsøgte at få trompeten til at lyde som noget andet end den. Modsat f.eks. en Clifford Brown, der i sit spil havde indbygget selve hornets glød, ild, fyrig-

hed - dét som Frank Jæger kaldte 'Morgenens Gyldne Trompet'. Og modsat en Bergcrantz.

Den unge svensker er da også, som så mange heldige musikere, nærmest født ind i musikken. Hans far er pianist, og han har brødre på saxofon og trommer. Der har været meget musik i hjemmet i Malmö, hvor han kom til verden for knap tredive år siden.

STILEN? Hvad skal vi sige? Clifford Brown, ja. Lidt Lee Morgan, oveni. En anelse af det mest spændstige ved den gamle Jazz Messenger-lyd. Men også hele baggrunden, det rigtig gamle. Anders Bergcrantz har hørt og assimileret sin Rex Stewart, sin Cootie Williams, sin Roy Eldridge. Han kan beherske de dyreløse, der også er en del af instrumentet. Han kan få en tone til at skælve, ryste, dirre i messingene. Og så har han den sjældne ting der hedder frækhed. Han er

fræk som en slagterhund, når han spiller solo. Han tager chancer, ubeskrivelige chancer. Det er så det lyser i luften, så der går trækninger igennem rygraden, så man spørger sig selv om det er sandt, det her.

Jo, som sagt: Et naturfænomen.

MEN SELV ET fænomen kan ikke være det helt alene, og Jan Kaspersens Kvintet er en samling af fænomener. Peter Danstrups bas er blevet mere og mere legesyg, mens Ole Rømers trommer er blevet underfundigt sarkastisk i deres punktueringer. Kapelmesterens piano ligefrem danser af let, lys ironi, og Bob Rockwell gennemfører på sit horn noget der paradoksalt nok kunne kaldes en temperamentsfuld ro, et overblik der også kaster ekstra overskud af sig til Bergcrantz. Når de to blæsere spiller unison, lyder det som en drøm. Et øjeblik kniber man sig i armen, mindes

Clifford Brown og Sonny Rollins, bliver fjern i blikket, lykkeligt fjern.

Og så vækkes man igen af en drejning i forløbet, af denne musiks sjældne og overrumplende humor. Når der findes en melodi - måske husker De den med Lester Young - som *There'll Never Be Another You*, er det da kun logisk at have én der hedder *Another Yoy Walked In*. Når Thelonious Monk har lavet sin geniale *Blue Monk* (og læg mærke til, at Monk popper op alle vegne i disse år, det er vi nogle stykker der vidste han ville) må Kaspersen skrive en *Red Monk*, for som et tredje af kvintettens temaer hedder, klart og definitivt: *I Mean Monk*. Sådan!

Monk er en forenende faderfigur også på den måde, for disse fem musikere *driller* hinanden, på den mest musikalsk overlegne måde. De er et festfyrværkeri. Og øverst oppe i det fyrværkeri, lige oppe under himlen, ligger så denne afsindige, denne skingrende klare million-dollar-trompet og synes at slænge skyerne i småstykker af energi og ren rå vitalitet.

SOM SAGT: Den augustdag, da CD'en blev indspillet, var det første gang jeg hørte Anders Bergcrantz (min fejl), og jeg ville selv muligvis tro, jeg bare var sindssyg, sådan ganske almindelig ravende gal, hvis det ikke var fordi jeg kunne se det samme ske for andre tilstedeværende, hvis ikke det var fordi Flemming Quist Møller svajede som et rytmisk piletræ i en orkan, hvis ikke det var fordi Peter Ingemann var ved at tabe sin danskvand af forundring, hvis ikke det var fordi Anders Kierkegaard blot lukkede øjnene og så billeder, hvis ikke det var fordi Peter Olufsen havde det store åbne befriende grin på, kun den største og mest sublimе jazz kan lokke frem.

Så jeg prøver at hidse mig ned og sige det stille og roligt: Det er i eftermiddag det foregår. Det er i Sofies Kælder på Christianshavn. Det er Jan Kaspersens Kvintet. Og det er Anders Bergcrantz på trompet, på selve Morgenens Og Fremtidens Gyldne Trompet.

Whaaaau!

DAN TURÈLL

FOTO:
GORM VALENTIN